



Αν τα Χριστούγεννα ήταν...

ΟΜΑΔΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Χρυσούλα Γκιούρα, ΠΕ 70

ΣΧΟΛΕΙΟ

2^ο ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΠΕΥΚΩΝ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ



ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ, 30/12/2017

1. Συνοπτική περιγραφή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Η εκπαιδευτική πρακτική υλοποιήθηκε στο 2ο Δημοτικό Σχολείο Πεύκων στο μάθημα των Θρησκευτικών με τίτλο **“Αν τα Χριστούγεννα ήταν...”**. Η συγκεκριμένη πρακτική είχε άξονα τη 4η θεματική ενότητα των Θρησκευτικών της Γ' Δημοτικού “Χριστούγεννα: Ο Θεός γίνεται άνθρωπος” και περιστρέφεται γύρω από τη χρήση διαδικτυακών web 2.0 εργαλείων, που επιτρέπουν την ανάμειξη και αναπροσαρμογή δεδομένων στη μαθησιακή διαδικασία, την εξ αποστάσεως εκπαίδευση και τη διαφοροποιημένη διδασκαλία. Εμπλέκοντας ταυτόχρονα και τον έντεχνο συλλογισμό στο μάθημα των Θρησκευτικών, επιχειρεί τη δημιουργία και τη διάχυση ψηφιακών αφηγήσεων δημιουργικής γραφής με την ενεργό εμπλοκή πολλών μαθητών, την οργάνωση πληροφοριών (κείμενο, εικόνες, βίντεο) σε σχέση με τι μας διηγείται μια εικόνα και τη δημιουργία ψηφιδωτών εικόνων και χριστουγεννιάτικων κατασκευών. Οι μαθητές χωρίζονται σε ομάδες και εργάζονται ομαδοσυνεργατικά σε πολυμεσικά περιβάλλοντα και σε ψηφιακές κοινότητες στις οποίες έχουν τη δυνατότητα να αλληλεπιδρούν εξ αποστάσεως.

2. Σχεδιασμός της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

2.1 Στοιχεία σχεδιασμού

Η διδακτική πρακτική αναπτύχθηκε με βάση τον εποικοδομιστικό και την ολιστική προσέγγιση σε συνδυασμό με το μοντέλο της προσωπικής ανάπτυξης. Οι μαθητές δούλευαν ομαδικά σε πολυμεσικά περιβάλλοντα όπου είχαν τη δυνατότητα να αλληλεπιδρούν. Ακολουθείται η διερευνητική μέθοδος και η αξιοποίηση του μοντέλου παρατήρησης έργων τέχνης και η φιλοσοφία των προγραμμάτων Visible Thinking Project και Artful Thinking Project, ώστε οι μαθητές να ανακαλύψουν και να διερευνήσουν μόνοι τους στοιχεία και μηνύματα των εικόνων καθώς και την αναπόσπαστη σύνδεσή τους με τη ζωή του πιστού, αλλά και την αναπλαισίωσή τους στην προοπτική του σήμερα (δημιουργική γραφή). Επιπλέον, υιοθετήθηκε η διαδικτυακή εξ αποστάσεως εκπαίδευση μέσα από ψηφιακές κοινότητες μάθησης και το μοντέλο της αντίστροφης τάξης (flipped class) μέσω της εφαρμογής padlet.

Παράλληλα με τις βιωματικές μεθόδους η θεολογική γνώση συνδέεται με τη ζωή και τις εμπειρίες των μαθητών, το μάθημα γίνεται μια πραγματική εμπειρία και καλλιεργείται η δημιουργική σκέψη και η έκφρασή τους (Ν. Π. Σπουδών Θρησκευτικών, 2017).

Ο στόχος ήταν διττός: αφενός η αναζήτηση ψηφιακού υλικού για να εντοπίσουν και να κατανοήσουν στοιχεία για τα Χριστούγεννα μέσα από ακρόαση ύμνων και επεξεργασία εικόνων και αφετέρου η ενθάρρυνση της έκφρασης του λόγου, της σκέψης, της φαντασίας και των συναισθημάτων των μαθητών μέσα από την ψηφιακή αφήγηση, τη δημιουργική γραφή και τη δημιουργία ψηφιδωτών εικόνων.

Οι μαθητές χωρίζονται σε πέντε ομάδες των τεσσάρων ατόμων και η πρακτική επιμερίζεται σε τρία στάδια.

Α΄Στάδιο

Βιωματική δράση: Παιχνίδι ρόλων-Προετοιμάζοντας τα γενέθλια ενός/μιας συμμαθητή/τριας

Β΄Στάδιο

Σχεδιασμός και υλοποίηση δραστηριοτήτων. Η κάθε ομάδα είχε στη διάθεσή της πληροφορίες για την εικόνα της Γέννησης του Χριστού, τις οποίες έπρεπε να επεξεργαστεί. Έντεχνος συλλογισμός

Γ΄Στάδιο

Αναστοχασμός και παραγόμενο υλικό για τη δημιουργία του ψηφιακού πίνακα δημιουργικής γραφής και του ψηφιακού δέντρου των ευχών που προέκυψε μέσα από συμμετοχικές διαδικασίες. Κατασκευές

2.2 Διδακτικοί στόχοι

A. Ως προς το γνωστικό αντικείμενο

- ➔ Να περιγράφουν βιώματα από γιορτές γενεθλίων (δικών τους και άλλων)
- ➔ Να μοιράζονται συναισθήματα χαράς από τη συμμετοχή τους στην ατμόσφαιρα των γενεθλίων και της γιορτής των Χριστουγέννων.
- ➔ Να περιγράφουν εικόνες της Γέννησης και εξηγούν με παραδείγματα την οικειότητα και τη στενή σχέση των Χριστιανών με την Χριστό.
- ➔ Να εξοικειωθούν με τη διαχείριση πληροφοριών.
- ➔ Να εξηγούν γιατί η προσφορά και η αγάπη είναι το πραγματικό μήνυμα των Χριστουγέννων (πέρα από τη «γιορταστική» κατανάλωση).
- ➔ Να επινοούν και οργανώνουν δράσεις έμπρακτης αλληλεγγύης προς όσους έχουν ανάγκη.

- ➔ Να αποτυπώσουν γραπτά τις σκέψεις τους χρησιμοποιώντας τα κειμενικά είδη της αφήγησης, της περιγραφής και του διαλόγου

Β. Ως προς τη χρήση των ΤΠΕ

- ➔ Να εξοικειωθούν με εκπαιδευτικούς ιστοτόπους, όπως το “Πανελλήνιο Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων Φωτόδεντρο” , το “Ψηφιακό Σχολείο” και το “Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής”. Να εξοικειωθούν με εκπαιδευτικούς ιστοτόπους, όπως το “Πανελλήνιο Αποθετήριο Μαθησιακών Αντικειμένων Φωτόδεντρο” και το “Ψηφιακό Σχολείο”
- ➔ Να επιλέγουν και να χρησιμοποιούν κατάλληλα εργαλεία ΤΠΕ για την υλοποίηση των εργασιών που αναλαμβάνουν.
- ➔ Να συνθέτουν, να δημιουργούν και να μετασχηματίζουν πληροφορίες και υλικό.
- ➔ Να αναπτύξουν ικανότητες χρήσης και αξιοποίησης των εκπαιδευτικών λογισμικών.
- ➔ Καλλιέργεια ικανότητας συμμετοχής σε ψηφιακές (on line) κοινότητες μάθησης και προώθηση ανάπτυξης του ψηφιακού αλφαριθμητισμού .

Γ. Ως προς τη μαθησιακή διαδικασία

- ➔ Να μάθουν να συνεργάζονται, να διατυπώνουν άφοβα τη γνώμη τους, να βρίσκονται αντιμέτωπα με προβλήματα και να προτείνουν λύσεις.
- ➔ Να αποκτήσουν δεξιότητες άντλησης, συλλογής, οργάνωσης, ανάλυσης και επεξεργασίας και παρουσίασης δεδομένων
- ➔ Μεταφορά και διάχυση του παραγόμενου μαθησιακού υλικού έξω από τους τοίχους του σχολείου και κατάργηση χρονικών και τοπικών περιορισμών
- ➔ Ανάδειξη των ικανοτήτων των παιδιών και ενίσχυση της αυτοεκτίμησής τους

3. Εφαρμογή της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

3.1 Περιβάλλον – πλαίσιο

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική αξιοποίησης ψηφιακού περιεχομένου εφαρμόστηκε στο μάθημα των Θρησκευτικών με τίτλο “Αν τα Χριστούγεννα ήταν...” και δομήθηκε με τους εξής βασικούς άξονες:

α. Την ενεργό εμπλοκή πολλών μαθητών μέσα από δραστηριότητες ψηφιακού γραμματισμού με βασικό πυλώνα το μάθημα των Θρησκευτικών

β. Τη διάχυση του παραγόμενου προϊόντος και την ανατροφοδότηση των μαθητών.

γ. Τη συνεργατικότητα μεταξύ των μαθητών της τάξης

Υλοποιήθηκε τόσο μέσα στην τάξη όσο και μέσα στην αίθουσα υπολογιστών που είναι κατάλληλα εξοπλισμένα και επιτρέπει και τη σύνδεση στο Διαδίκτυο. Στόχος η διαθεματική και διεπιστημονική προσέγγιση των γνωστικών αντικειμένων των Θρησκευτικών, των ΤΠΕ, της Γλώσσας και της Αισθητικής Αγωγής. Οι μαθητές είναι εξοικειωμένοι με τη χρήση λογισμικών τύπου συγγραφής και παρουσιάσεων, στους κανόνες χρήσης του διαδικτύου, την αναζήτηση πληροφοριών στο διαδίκτυο, τη χρήση εκπαιδευτικών σελίδων («Φωτόδεντρο», «Ψηφιακό Σχολείο», «Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής»).

3.2 Τάξη

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα την τάξη στην οποία εφαρμόστηκε η ανοιχτή εκπαιδευτική πρακτική. Αν η δραστηριότητα είναι συνεργατική μπορείτε να επιλέξετε παραπάνω από μία τάξεις.

Νηπιαγωγείο

Α' γυμνασίου

Α' δημοτικού

Β' γυμνασίου

Β' δημοτικού

Γ' γυμνασίου

Γ' δημοτικού X

Α' λυκείου

Δ' δημοτικού

Β' λυκείου

Ε' δημοτικού

Γ' λυκείου

ΣΤ' δημοτικού

3.3 Διάρκεια δραστηριότητας

Ώρες διδασκαλίας: 8 ώρες σε διάστημα ενός μήνα. Υπήρξε και ενασχόληση μεταξύ των μελών των ομάδων διαδικτυακά για να ολοκληρωθούν κάποιες δραστηριότητες.

3.4 Αναλυτική περιγραφή της πραγματοποίησης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

Οι μαθητές εργάζονται ομαδοσυνεργατικά σε πέντε ομάδες των τεσσάρων ατόμων στην αίθουσα υπολογιστών. Η σύνθεση των ομάδων προέκυψε από τα ενδιαφέροντα των μαθητών, οι οποίοι είναι εξοικειωμένοι να εργάζονται σε ομάδες από την αρχή της σχολικής χρονιάς.

Α΄ Στάδιο

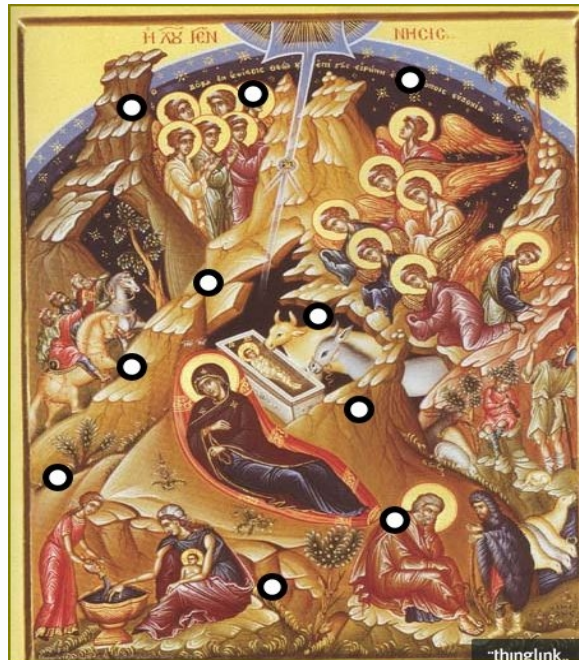
Οι μαθητές σε παιχνίδι ρόλων προετοιμάζουν τα γενέθλια ενός συμμαθητή τους. Ετοιμάζουν δώρα, κάρτες ευχών. Στη συνέχεια μοιράζονται βιώματα από γιορτές γενεθλίων δικών τους ή άλλων και της γιορτής των Χριστουγέννων. Καταλήγουμε να εξηγήσουμε τι γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα.

Β΄ Στάδιο

Στην οθόνη του υπολογιστή υπήρχε ο φάκελος με πληροφορίες, εικόνες και ερωτήσεις για την κάθε ομάδα. Η κάθε ομάδα θα έπρεπε να επεξεργαστεί τις πληροφορίες, να απαντήσει στις ερωτήσεις που είχε, να επιχειρηματολογήσει, να ανατρέξει σε γραπτές ή διαδικτυακές πηγές, να επισημάνει κεντρικά μηνύματα και συμβολισμούς και να περιγράψει και συνθέσει η ίδια το γεγονός που μας διηγείται η κάθε εικόνα.

Με άξονα τις εικόνες και το γεγονός της γέννησης του Χριστού ζητήθηκε από τους μαθητές να παρατηρήσουν διάφορες εικόνες και να φαντασθούν τι μας διηγείται η εικόνα της Γεννήσεως με τη βοήθεια λογισμικών που μπορούσαν να αξιοποιηθούν στην τάξη. Η φιλοσοφία των δραστηριοτήτων στηρίζεται στα projects *Artful Thinking* και *Visible Thinking*, Οι μαθητές παρατήρησαν διάφορες εικόνες της γέννησης του Χριστού εντόπισαν τα πρόσωπα και τις μορφές που συμμετέχουν στη σκηνή της Γέννησης και προσπάθησαν να ερμηνεύσουν τη στάση και τις χειρονομίες των προσώπων. Μέσα από συζήτηση και αφού ολοκληρώθηκαν οι παραπάνω δραστηριότητες οι μαθητές ετοίμασαν τις δικές τους διαδραστικές εικόνες-ιστορίες.

Για τις δραστηριότητες αξιοποιήθηκε το λογισμικό thinglink (<http://www.thinglink.com/>) και οι μαθητές με βάση τις προϋπάρχουσες γνώσεις εντόπισαν τα βασικά στοιχεία της εικόνας και πρόσθεσαν κείμενο. και πολυμεσικό υλικό (Εικόνα 1).



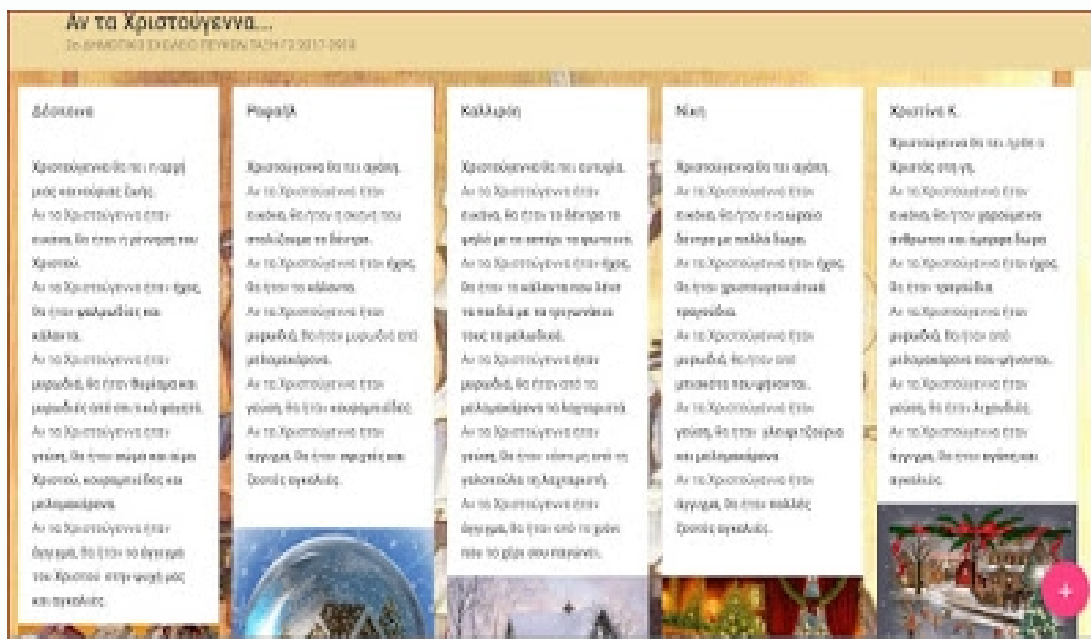
Εικόνα 1. Διαδραστική εικόνα της Γέννησης

<https://www.thinglink.com/scene/992435980499681283>

Γ΄Στάδιο

Σε αυτό το στάδιο οι μαθητές κλήθηκαν μέσα από τα βιώματά τους και μετά την αφήγηση της ιστορίας των εικόνων να εστιάσουν σε μια αίσθηση κάθε φορά και να περιγράψουν τα Χριστούγεννα των αισθήσεων με τίτλο **“Αν τα Χριστούγεννα ήταν εικόνα, ήχος, γεύση, μυρωδιά, άγγιγμα τι θα ήταν...”**

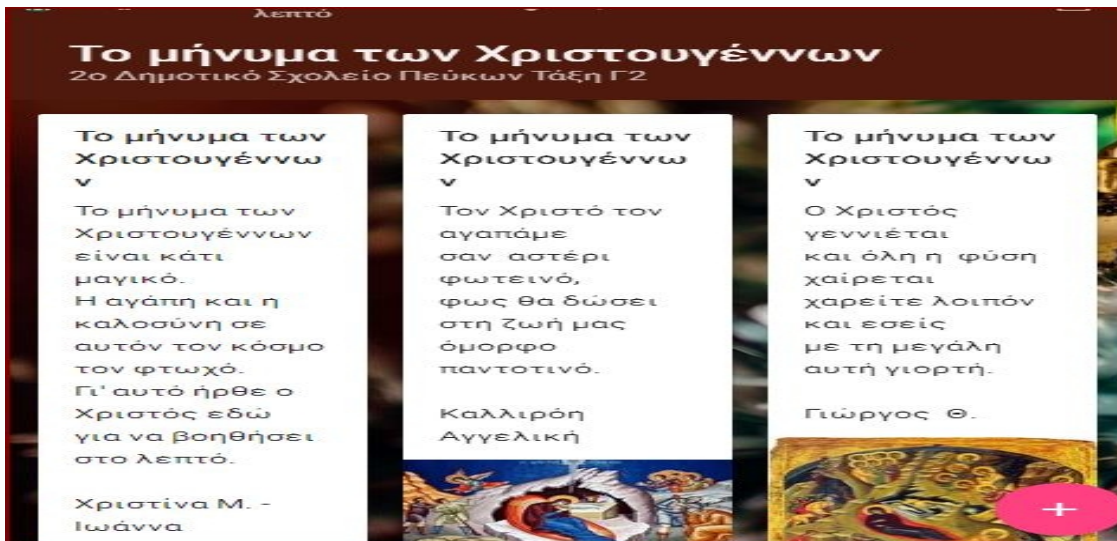
Μετά τη δραματοποίηση, τις απαντήσεις τις κατέγραψαν στον ψηφιακό πίνακα ανακοινώσεων χρησιμοποιώντας το λογισμικό (padlet),(Εικόνα 2)



Εικόνα 2. Ψηφιακός πίνακας : “ Αν τα Χριστούγεννα ήταν...”

<https://padlet.com/hrisgiou1/hr108cjx5xf2>

Στη συνέχεια εξήγησαν το πραγματικό μήνυμα των Χριστουγέννων, (πέρα από τη “γιορταστική” κατανάλωση) και αποτύπωσαν τις ιδέες τους με ποιήματα ψηφιακής δημιουργικής γραφής με τίτλο «Το μήνυμα των Χριστουγέννων»(Εικόνα 3).



Εικόνα 3. Δημιουργική γραφή “Το μήνυμα των Χριστουγέννων”

<https://padlet.com/hrisgiou1/ezij1yc62560>

Κατά την ενασχόλησή τους έγραψαν ευχές και δημιούργησαν το ψηφιακό δέντρο των ευχών με το λογισμικό παρουσιάσεων prezī (Εικόνα 4).



Εικόνα 4. Ψηφιακό δέντρο των ευχών

<https://prezi.com/hoycbqhn1wkv/presentation/>

Τέλος, οι μαθητές φιλοτέχνησαν ψηφιδωτές εικόνες της Γέννησης(Εικόνα 5) και έφτιαξαν χριστουγεννιάτικες κατασκευές με την τεχνική ντεκουπάζ(Εικόνα 6).



Εικόνα 5. Ψηφιδωτές εικόνες της Γέννησης



Εικόνα 7. Χριστουγεννιάτικες κατασκευές

<https://www.photosnack.com/my-slideshows/details/ptmehwggi?jsalbum=1>

3.5 Ρόλος του διδάσκοντα

Επιλέξτε από την παρακάτω λίστα τα βασικά χαρακτηριστικά του ρόλου του διδάσκοντα. Υπάρχει η δυνατότητα πολλαπλών επιλογών.

Διδακτικός

Προπονητικός

Ενθαρρυντικός

Διαχειριστικός

Υποστηρικτικόςχ	Μέντωρχ
Συμβουλευτικόςχ	Υποκινητικόςχ
Διευκολυντικόςχ	Κριτικός
Συντονιστικόςχ	Επιμελητής περιεχομένου (curator)χ
Ηγετικός	Τεχνική υποστήριξηχ
Διαμεσολαβητικόςχ	Άλλος ρόλος: . .
Εποπτικός	

4. Πηγές Ψηφιακού Εκπαιδευτικού Περιεχομένου που αξιοποιήθηκαν

Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής, <http://www.iep.edu.gr/thriskeftika/>

Οδηγός Εκπαιδευτικού, <http://www.iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftika-odigoiekpaideftikoy>

Προγράμματα Σπουδών,

<http://www.iep.edu.gr/index.php/el/thriskeftikaprogrammata-spoudon>

Φάκελοι Μαθήματος- Έντυπο Υλικό για τον Μαθητή, http://www.iep.edu.gr/images/IEP/EPISTIMONIKI_YPIRESIA/Epist_Grafeia/Graf_Ereynas_A/Nea_progr_spoyd_Thriskeytika/NEOI_FAKELOI/350949767-FAKELOS-MATHITI-THRISKEFTIKA-C-DHMOTIKOU.pdf

Φωτόδεντρο, Συλλογή εικόνων : Γέννηση του Χριστού (δυτική τέχνη), <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7751>

Φωτόδεντρο, Συλλογή εικόνων : Γέννηση Χριστού (ανατολική τέχνη), <http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7752>

Φωτόδεντρο, Πώς γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα;;
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-8902>

Φωτόδεντρο, Σταυρόλεξο : Πώς γιορτάζουμε τα Χριστούγεννα;;
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-7107>

Φωτόδεντρο, Κουίζ : Ο σκοπός της ενανθρώπισης του Χριστού,
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-8657>

Φωτόδεντρο, Βίντεο : Η γέννηση του Χριστού - Ύμνοι
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-2382>

Φωτόδεντρο, Διαδραστική εικόνα : Η Γέννηση του Χριστού
<http://photodentro.edu.gr/aggregator/lo/photodentro-lor-8521-9352>

5. Στοιχεία τεκμηρίωσης και επέκτασης της ανοιχτής εκπαιδευτικής πρακτικής

5.1 Αποτελέσματα - Αντίκτυπος

Κατά την εφαρμογή της δράσης τέθηκαν συγκεκριμένα ερωτήματα τα οποία είχαν στόχο να καθοδηγούν την όλη διδακτική-μαθησιακή διαδικασία και αποτέλεσαν ταυτόχρονα και οδηγό της διαμορφωτικής αξιολόγησης.

Η δράση εμπλέκει ενεργά τους μαθητές στη μαθησιακή διαδικασία και στην παραγωγή εκπαιδευτικού υλικού μέσω διαδικτυακών εργαλείων. Κατά τη διάρκεια δόθηκε η ευκαιρία στους μαθητές να συνεργαστούν και να αλληλεπιδράσουν, να αναπτύξουν τη φαντασία, τη δημιουργικότητα και την κριτική τους σκέψη.

Μέσα από την ψηφιακή αφήγηση σε συνδυασμό με τον έντεχνο συλλογισμό καλλιεργήθηκε ο κριτικός δημιουργικός στοχασμός των μαθητών και αναπτύχθηκαν συνεργατικές, κοινωνικές και ψηφιακές δεξιότητες.

Ο κριτικός θεατής αναγνωρίζει όχι μόνο να περιγράφει, αλλά και να ερμηνεύει το περιεχόμενο της εικόνας. Οι μαθητές ενεπλάκησαν σε μια διαδικασία όπου το

Ζητούμενο ήταν να ενεργοποιηθεί η κριτική τους σκέψη και προσέγγισαν τις θεομητορικές γιορτές μέσω της τέχνης με βασική επιδίωξη την ευαισθητοποίησή τους στην παρατήρηση των εικόνων, βγαίνοντας από το πλαίσιο της μάθησης αποκλειστικά μόνο μέσω πληροφοριών και συμμετέχοντας σε δραστηριότητες ψηφιακής αφήγησης που έκαναν τη μάθηση πιο ενδιαφέρουσα διαδικασία και τους ίδιους δημιουργούς της γνώσης.

Με τη δημιουργική γραφή απελευθέρωσαν τη δημιουργικότητά τους και εκφράστηκαν πέρα από χωροχρονικά όρια, ενώ συνδύασαν το θρησκευτικό στοιχείο με τα προσωπικά τους βιώματα. Καλλιέργησαν τις ικανότητές τους για ανάγνωση και γραφή και ανέπτυξαν σχετικές ικανότητες και δεξιότητες.

Τέλος, η δημιουργία εικονικής κοινότητας μαθητών-αναγνωστών βελτίωσε σημαντικά τις συνθήκες επικοινωνίας μέσα στην τάξη, τη συνεργασία και τη συνοικοδόμηση των νοημάτων. Επιπλέον, αποτελεί προέκταση της πραγματικής, επιμηκύνει τον διδακτικό χρόνο και συνδέει τη σχολική με την εξωσχολική εμπειρία των μαθητών, συμβάλλοντας στην καλλιέργεια της ενσυναίσθησης.

5.2 Σχέση με άλλες ανοιχτές εκπαιδευτικές πρακτικές

Η παρούσα ανοικτή εκπαιδευτική πρακτική βασίστηκε στην αξιοποίηση ψηφιακού περιεχομένου.

Η πρωτοτυπία της έγκειται στο γεγονός ότι η διαδικασία μάθησης προσπάθησε να συνδυάσει τις ψηφιακές πληροφορίες με τη βιωματική προσέγγιση μέσα από τα παιχνίδια ρόλων και τον έντεχνο συλλογισμό και δημιουργήθηκαν αυθεντικές καταστάσεις μάθησης.

Οι μαθητές ανέπτυξαν δεξιότητες αναζήτησης πληροφοριών, ενεργητικής εμπλοκής και συμμετοχικών διαδικασιών και ήρθαν σε επαφή με πολλαπλές αναπαραστάσεις της γνώσης, δίνοντας ευκαιρίες να ξεδιπλωθούν τα ταλέντα τους.

5.3 Αξιοποίηση, Γενίκευση, Επεκτασιμότητα

Η ανοικτή αυτή εκπαιδευτική πρακτική θα μπορούσε να αποτελέσει μέρος ενός ολοκληρωμένου project. Δύναται να επεκταθεί και σε συνδυασμό με την οργάνωση μιας επίσκεψης σε ένα ίδρυμα της πόλης μας για να πουν τα κάλαντα και να προετοιμάσουν δώρα για οικογένειες που έχουν ανάγκη.

6. Πρόσθετο υλικό που αξιοποιήθηκε

Εργαλείο επεξεργασίας εικόνων : <https://www.thinglink.com/>

Λογισμικό ψηφιακού πίνακα ανακοινώσεων: <https://padlet.com/>

Λογισμικό παρουσιάσεων: <https://www.prezi.com/>

Εργαλείο παρουσιάσεων εικόνων : <http://www.photosnack.com/>